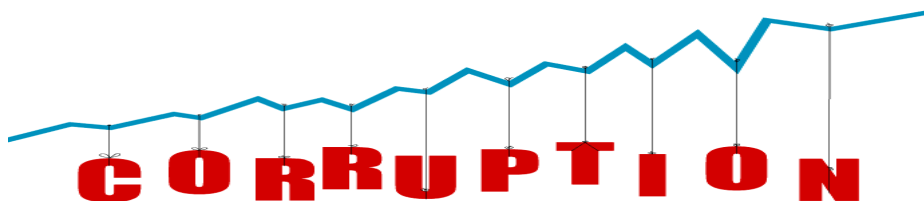

GLOBALNI INDEKS PERCEPCIJE KORUPCIJE (CPI) 2014

www.transparentnost.org.rs
<http://www.transparency.org/research/cpi/overview>

Indeks percepcije korupcije CPI 2014

Globalni (175 država/teritorija)
agregatni Indeks (do 12 različitih izvora podataka)
koji meri opažanje (eksperata/poslovnih ljudi)
korupcije (“zloupotreba javnih ovlašćenja za privatnu korist”)
u javnom sektoru (državni funkcioneri i javni službenici)

Indeks percepcije korupcije za 2014

- Meri stepen u kojem se opaža korumpiranost u javnom sektoru (korumpiranosti državnih funkcionera i javnih službenika)
- Indeks se sačinjava na osnovu **12 različitih istraživanja i studija**, koja ispituju mišljenja stručnjaka, predstavnika institucija i poslovnih ljudi
- **U 2014. rangirano je ukupno 175 država/teritorija**, dve manje u odnosu na 2013.

Mogućnost poređenja

- Indeks predstavlja presek viđenja poslovnih ljudi i analitičara prilika u pojedinim zemljama i ne odražava nužno trendove za pojedine godine
- **Skor je relevantniji od mesta na tabeli** (zato što se ponekada menja broj država/teritorija koje su uključene)
- Promene indeksa kod pojedinih država/teritorija mogu biti rezultat promene uzorka – istraživanja koja su uzeta u obzir pri sačinjavanju indeksa
- **Mogućnost poređenja: CPI 2014 je moguće porediti sa CPI 2013 (skor neke zemlje/teritorije).** Usled metodoloških promena nastalih 2012, mogućnost poređenja CPI 2014 sa rezultatima ranijih godina (starijim od CPI 2012 godine) je ograničena: može se porediti mesto na listi (uzimajući u obzir promene broja zemalja u uzorku i kretanje drugih zemalja) ili vršiti poređenje rezultata po pojedinim istraživanjima; nije metodološki ispravno automatski množiti skor iz prethodnih godina sa 10 ili deliti sadašnji sa 10!

CPI 2014 - Najbolje i najlošije rangirani

Zemlje percipirane kao najmanje korumpirane

Rang	Zemlja	Skor (0-100)	Br. istraživanja
1	Danska	92	7
2	Novi Zeland	91	7
3	Finska	89	7
4	Švedska	87	7

Zemlje percipirane kao najkorumpiranije

Rang	Zemlja	Skor (0-100)	Br. istraživanja
174	Severna Koreja	8	3
	Somalija	8	4
173	Sudan	11	6
172	Avganistan	12	4

Metodološke napomene za Srbiju u CPI 2014.

- **Srbija je obuhvaćena u 7 istraživanja** koja su uzeta u obzir pri sačinjavanju indeksa
- Posmatrana je teritorija Srbije bez Kosova i Metohije (istraživanja na osnovu kojih se sačinjava CPI se posebno rade i za ovu teritoriju i odražavaju percepciju o korumpiranosti tamošnjih javnih službi, tako da je Kosovo posebno rangirano na ovoj listi)
- **Istraživanja koja su relevantna za Srbiju su objavljena do avgusta 2014. Četiri istraživanja su sprovedena tokom 2014. godine, a tri obuhvataju podatke iz 2013.** Rangiranje po pojedinim istraživanjima kreće se u rasponu od 31 do 53. Standardna devijacija je (4.2) i omogućava visok stepen pouzdanosti.

Ocene za Srbiju po izvorima za period 2011 – 2014

	CPI 2011 (po novoj metodologiji)	CPI 2012	CPI 2013	CPI 2014
BF	49	49	53	53
EIU	38	38	38	38
FH	47	47	47	47
GI	42	42	52	42
PRS ICRG	31	31	31	31
WEF	35	35	37	43
WJP	/	35	35	34
Broj istraživanja	6	7	7	7
Srednja ocena	40	39	42	41

CPI 2014 – republike bivše SFRJ

<i>Rang</i>	<i>Zemlja</i>	Skor 2014	Broj istraživanja – CPI 2014
39	Slovenija	58	9
61	Hrvatska	48	9
64	Makedonija	45	6
76	Crna Gora	42	4
78	Srbija	41	7
80	BiH	39	6

Područje bivših socijalističkih zemalja Evrope

(na skali od 0 do 100)

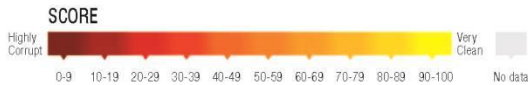
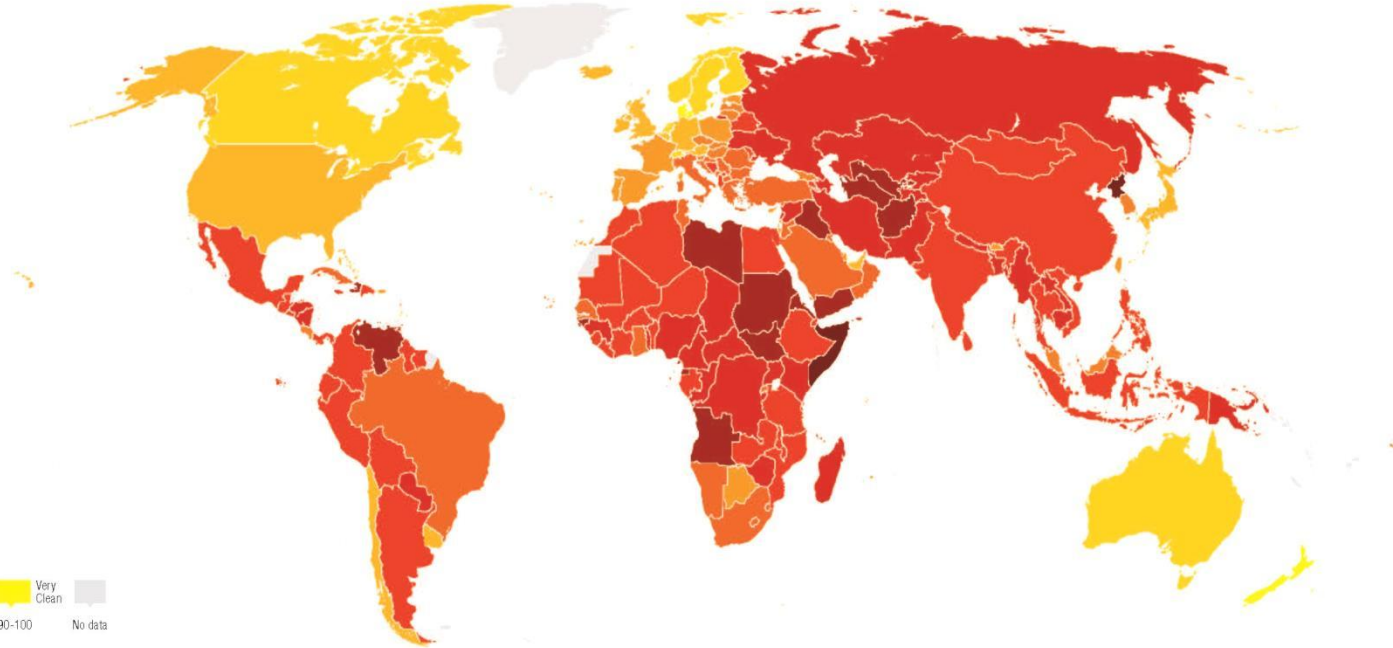
- Estonija 69
- Poljska 61
- Litvanija 58
- Slovenija 58
- Letonija 55
- Mađarska 54
- Gruzija 52
- Češka 51
- Slovačka 50
- Hrvatska 48
- Makedonija 45

- Rumunija 43
- Bugarska 43
- Crna Gora 42
- Srbija 41
- BIH 39
- Jermenija 37
- Moldavija 35
- Albanija 33
- Kosovo 33
- Belorusija 31
- Rusija 27
- Ukrajina 26

Legenda: zeleno članice EU

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2014

The perceived levels of public sector corruption in 175 countries/territories around the world.

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
1	Denmark	92	21	Chile	73	39	Slovenia	58	61	Croatia	48	100	Algeria	38
2	New Zealand	91	23	Austria	72	42	Cape Verde	57	61	Ghana	48	100	China	38
3	Finland	89	24	Bahamas	71	43	Korea (South)	55	63	Cuba	46	100	Suriname	38
4	Sweden	87	25	United Arab Emirates	70	43	Latvia	55	64	Oman	45	103	Bolivia	35
5	Norway	86	26	Estonia	69	43	Malta	55	64	The FYR of Macedonia	45	103	Mexico	35
5	Switzerland	86	26	France	69	43	Seychelles	55	64	Morocco	39	103	Moldova	35
7	Singapore	84	26	Qatar	69	47	Costa Rica	54	67	Burkina Faso	38	103	Niger	35
8	Netherlands	83	26	Qatar	69	47	Hungary	54	67	India	38	107	Argentina	34
9	Luxembourg	82	29	Saint Vincent and the Grenadines	67	47	Mauritius	54	69	Brazil	43	107	Djibouti	34
10	Canada	81	30	Bhutan	65	50	Georgia	52	69	Bulgaria	43	107	Indonesia	34
11	Australia	80	31	Botswana	63	50	Malaysia	52	69	Greece	43	110	Albania	33
12	Germany	79	31	Cyprus	63	50	Samoa	52	69	Italy	43	110	Ecuador	33
12	Iceland	79	31	Portugal	63	53	Czech Republic	51	69	Romania	43	110	Ethiopia	33
14	United Kingdom	76	31	Puerto Rico	63	54	Slovakia	50	69	Senegal	43	110	Kosovo	33
15	Belgium	76	35	Poland	61	55	Bahrain	49	69	Swaziland	43	110	Malawi	33
15	Japan	76	35	Taiwan	61	55	Jordan	49	76	Montenegro	42	115	Côte d'Ivoire	32
17	Barbados	74	37	Israel	60	55	Lesotho	49	76	Sao Tome and Principe	42	115	Dominican Republic	32
17	Hong Kong	74	37	Spain	60	55	Namibia	49	78	Serbia	41	136	Cameroon	27
17	Ireland	74	38	Dominica	58	55	Rwanda	49	79	Tunisia	40	136	Iran	27
17	United States	74	38	Lithuania	58	55	Saudi Arabia	49	80	Benin	39	136	Kyrgyzstan	27
												136	Lebanon	27
												136	Nigeria	27
												136	Russia	27
												142	Comoros	26
												142	Uganda	26
												142	Ukraine	26
												145	Bangladesh	25
												145	Guinea	25
												145	Kenya	25
												145	Laos	25
												145	Papua New Guinea	25
												150	Central African Republic	24
												150	Paraguay	24
												152	Congo Republic	23
												152	Tajikistan	23
												154	Chad	22
												154	Democratic Republic of the Congo	22
												136	Cameroon	27
												136	Iran	27
												136	Kyrgyzstan	27
												136	Lebanon	27
												156	Cambodia	21
												156	Myanmar	21
												156	Zimbabwe	21
												159	Burundi	20
												159	Syria	20
												161	Angola	19
												161	Guinea-Bissau	19
												161	Haiti	19
												161	Venezuela	19
												161	Yemen	19
												166	Eritrea	18
												166	Libya	18
												166	Uzbekistan	18
												169	Turkmenistan	17
												170	Iraq	16
												171	South Sudan	15
												172	Afghanistan	12
												173	Sudan	11
												174	Korea (North)	8
												174	Somalia	8

Ciljevi CPI

- Da se izmeri koliko prisustvo korupcije u javnom sektoru opažaju poslovni ljudi, stručnjaci i analitičari rizika
- Da se unapredi komparativno razumevanje nivoa korupcije
- Da ponudi presek viđenja donosilaca odluka koje utiču na trgovinu i investicije
- CPI je “agregatno istraživanje” (istraživanje grupe istraživanja), osmišljeno kako bi se prevazišli nedostaci svakog pojedinačnog istraživanja o korupciji
- Da stimuliše naučna istraživanja, analize uzroka i posledica korupcije, na međunarodnom i domaćem planu
- Da doprinese podizanju svesti o korupciji u javnosti – i stvori klimu za promene.

Unapređenje metodologije CPI

počev od 2012. godine

- CPI je istraživanje koje se odvija iz godine u godinu i pruža podatke koji se mogu kontinuirano pratiti.
- **Minimum 3 istraživanja po zemlji/teritoriji da bi bila uvršćena na listu**
- **Istraživanja moraju biti objavljena u prethodnih 24 meseci**
- **Zemlje se boduju na skali od 100 (veoma 'čiste') do 0 (veoma korumpirane), što omogućava detaljnije razvrstavanje (manji broj zemalja koje dele isti skor), nego po ranijoj metodologiji (skorovi od 10 do 0)**
- **Ispituje se percepcija (opažanje) a ne događaji (npr. broj prijavljenih slučajeva, broj osuda, broj tekstova u medijima)**

Napomene o nedostacima i prednostima CPI

Nedostaci/napomene:

- Indeks ne odražava stepen napora uloženih u borbi protiv korupcije; indeks ne odražava uvek postignute rezultate u borbi protiv korupcije, sve dok oni ne dovedu do uočljivih promena u praksi koje se odražavaju na utisak ispitanika; indeks se menja relativno sporo, jer obuhvata podatke iz poslednje dve godine
- Zemlje u razvoju mogu biti prikazane u lošijem svetlu usled pristrasnosti i predubeđenja inostranih posmatrača. Zbog toga postoje i druga sredstva za merenje korupcije, npr. (Indeks davalaca mita)

Prednosti/napomene:

- I druga sredstva za procenu korupcije dovode do sličnih rezultata kao i CPI
- CPI je dobra šansa da se unapredi javna rasprava o korupciji
- CPI je dobar podsticaj za sprovođenje daljih analiza
- CPI obuhvata gotovo sve države sveta

Izvor podataka u inicijalnim istraživanjima

relevantnim za Srbiju

	Izvor	Uzorak
1	FH (Freedom House, Nations in Transit) 2013	Opažanja nerezidenata; ispitanici uglavnom potiču iz razvijenih zemalja.
2	BF (Bertelsmann Foundation) Transformation Index 2014	Stručnjaci angažovani od strane banke/ institucije
3	EIU (Economist Intelligence Unit) 2014	
4	GI (Global Insight Country Risk Ratings) 2014	
5	PRS ICRG (Political Risk Services International Country Risk Guide) 2014	
6	WEF (Report of the World Economic Forum, Executive Opinion Survey) 2014	Opažanja rezidenata; ispitanici su uglavnom lokalni stručnjaci, lokalni poslovni ljudi i multinacionalne firme.
7	WJP (World Justice Project Rule of Law Index) 2014	Lokalni stručnjaci i opšta populacija

Dosadašnja rangiranja i reakcije

- Podaci iz **2000**-te: suočavanje sa katastrofalnom slikom o Srbiji
- **2003**: Očekivan veći pomak na listi, ali se percepcija sporo menja
- **2004**: Napravljen novi pomak – približavanje realnom stanju stvari
- **2005, 2006 i 2007**: Zadržan minimalan trend rasta – nema radikalnih promena koje bi dovele do brze promene percepcije korupcije
- **2008**: Stagnacija – prvi put nema ni minimalnog napretka, druge zemlje nas sustižu ili prestižu
- **2009**: Simboličan napredak
- **2010**: Stagnacija i očekivanja da će unapređenje zakonskog okvira doneti napredak u budućnosti
- **2011**: Pad skora i nazadovanje na listi – u skladu sa utiskom domaćih ispitanika o odsustvu napretka
- **2012**: Iste ocene kao i prethodne godine
- **2013**: Blagi napredak, očekivanja da se taj trend nastavi
- **2014**: Blago nazadovanje, pokazatelj da nema dovoljnih promena

Rezultati CPI i Srbija 2014

- Zemlje mogu **da ignorišu rezultate CPI samo na svoju štetu** – čak i ako ne odražava u potpunosti realno stanje stvari, **CPI je dobar pokazatelj onoga šta drugi misle o nama**
- **Srbija se i dalje smatra zemljom u kojoj je nivo korupcije visok**, promene su slične onima u regionu.
- **Utisak o visokoj raširenosti korupcije imaju i građani Srbije**, što proizlazi iz rezultata istraživanja koja se vrše na nacionalnom uzorku (npr. Globalni barometar korupcije).
- **Napredak je opažen u jednom od sedam izvora koji su korišćeni za izradu CPI**, u dva su se rezultati pogoršali, u većini slučajeva se situacija nije promenila (ili su izvori isti kao prethodne godine)

Teme za razmišljanje

- **Koji je odnos percepcije korupcije i njenog stvarnog nivoa?** Kada se o korupciji mnogo govori to može da dovede do porasta percepcije korupcije, naročito kada nije praćeno neselektivnim i sistemskim merama za otklanjanje uzroka korupcije i rešavanje otvorenih afera. S druge strane, kada je priča o korupciji praćena konkretnim akcijama to može da na duži rok da utiče i na smanjivanje percepcije korupcije.
- **Da li je moguće uticati na smanjenje percepcije korupcije?** Svakako da jeste u određenoj meri, kroz izolovane antikorupcijske mere i kampanje i njihovu dobru medijsku promociju. Međutim, takve mere imaju ograničen domet na ovakva istraživanja. Osim toga, **prioritet državnim organima treba da bude sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje postojeće korupcije, a ne promena utiska o njenoj rasprostranjenosti.**

Problemi za borbu protiv korupcije

- **Kršenje preventivnih antikorupcijskih zakona**, kao plod odsustva „političke volje“ (pristup informacijama, javna preduzeća)
- **Nedovoljni kapaciteti organa koji vrše nadzor i kontrolu** nad primenom zakona; diskreciona ovlašćenja u određivanju predmeta provere
- **Nepotpun pravni okvir** (potrebno: potrebne izmene i dopune mnogih zakona i snažnije ustavne garancije); narušavanje pravne sigurnosti usvajanjem kontradiktornih ili nejasnih odredaba u propisima
- **Nema učenja** na osnovu otkrivenih slučajeva korupcije i otkrivenih obrazaca koruptivnog ponašanja
- **Vaninstitucionalna moć** političkih stranaka i pojedinaca, koja se odražava na rad čitavog javnog sektora
- **Nedovoljno transparentan proces donošenja odluka**, nemogućnost građana da utiču na njihov sadržaj i neuređeno lobiranje
- **Nepotrebne procedure i državne intervencije** koje povećavaju broj situacija u kojima do korupcije može da dođe

Nedovoljno iskorišćene šanse za borbu protiv korupcije

- **Evropska perspektiva** i rešenost EU da se napredak u okviru poglavlja 23 prati sve vreme pregovora; zainteresovanost međunarodnih organizacija nije dobro iskorišćena – nedovoljno kvalitetan nacrt AP za poglavlje 23, težnja za dobijanjem „pozitivnih mišljenja“ umesto da se rešavaju problemi koji postoje već godinama, korišćenje mišljenja o „usaglašenosti“ radi odbijanja domaćih predloga ...
- **Koncentrisana politička moć** – posle dužeg vremena situacija u kojoj je vlast stabilna toliko da može da sprovodi reforme, nema značajnog „ucenjivačkog kapaciteta“ koalicionih partnera (manje šanse da korupcionaši nađu zaštitu unutar vlasti). Šansa da se ta moć iskoristi za uspostavljanje sistema pune institucionalne borbe protiv korupcije još uvek neiskorišćena.
- **Podrška građana** – osim načelne podrške građani pokazali spremnost da i politički nagrade ono što im je predstavljeno kao borba protiv korupcije; očekivanja građana su bitno podignuta ali još nisu zadovoljena

Antikorupcijska strategija

- Borba protiv korupcije može biti uspešna jedino ako je organizovana na sistemski način, ako se primenjuju načela pravne države, ako je rad institucija koordiniran uz striktno poštovanje njihovih ustavnih i zakonskih nadležnosti.
- Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije 2013 - 2018 i prateći Akcioni plan sadrže mnoga korisna rešenja, ali postavljeni ciljevi nisu dovoljno ambiciozni da bi doveli do korenitih promena, dok Strategija ne govori ništa o pojedinim veoma važnim pitanjima (odabir slučajeva kod ispitivanja krupnih afera, netransparentni sporazumi koji narušavaju pravila o nadmetanju za javne ugovore...); Sa primenom Strategije se kasni; AP za poglavlje 23 takođe odstupa od ovog akta.

Prioriteti Srbije za borbu protiv korupcije

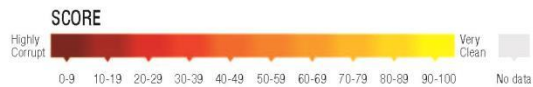
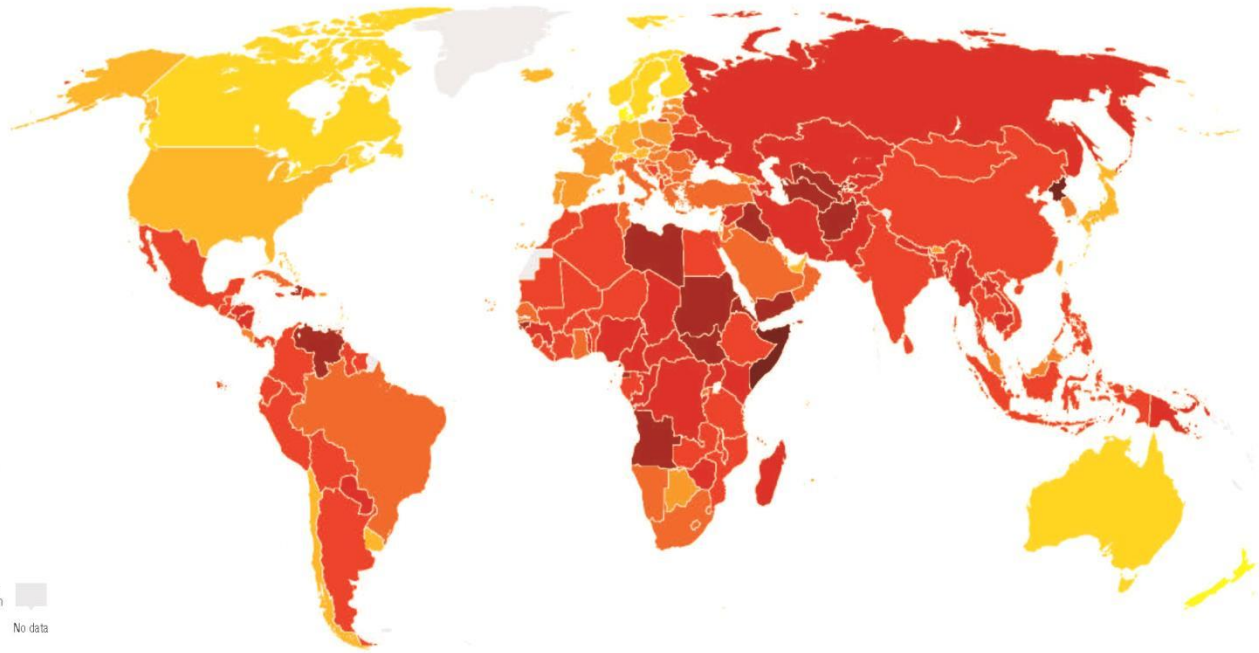
- Obezbeđenje **veće javnosti rada državnih organa** (uključujući i pravila o javnim raspravama i lobiranju, povećanju javnosti podataka o radu Vlade, javnih preduzeća i drugih institucija),
- **Smanjenje regulatornih i finansijskih intervencija države** (npr. dozvole, odobrenja, subvencije) koje stvaraju rizike za korupciju, naročito kada se sprovode bez prethodnih kriterijuma
- Temeljna **reforma uređenja javnog sektora**
- Poštovanje i jačanje **uloge nezavisnih državnih organa** i obezbeđenje primene njihovih odluka i preporuka
- Obezbeđivanje **javnosti medijskog vlasništva** i finansiranja medija

Prioriteti Srbije za borbu protiv korupcije

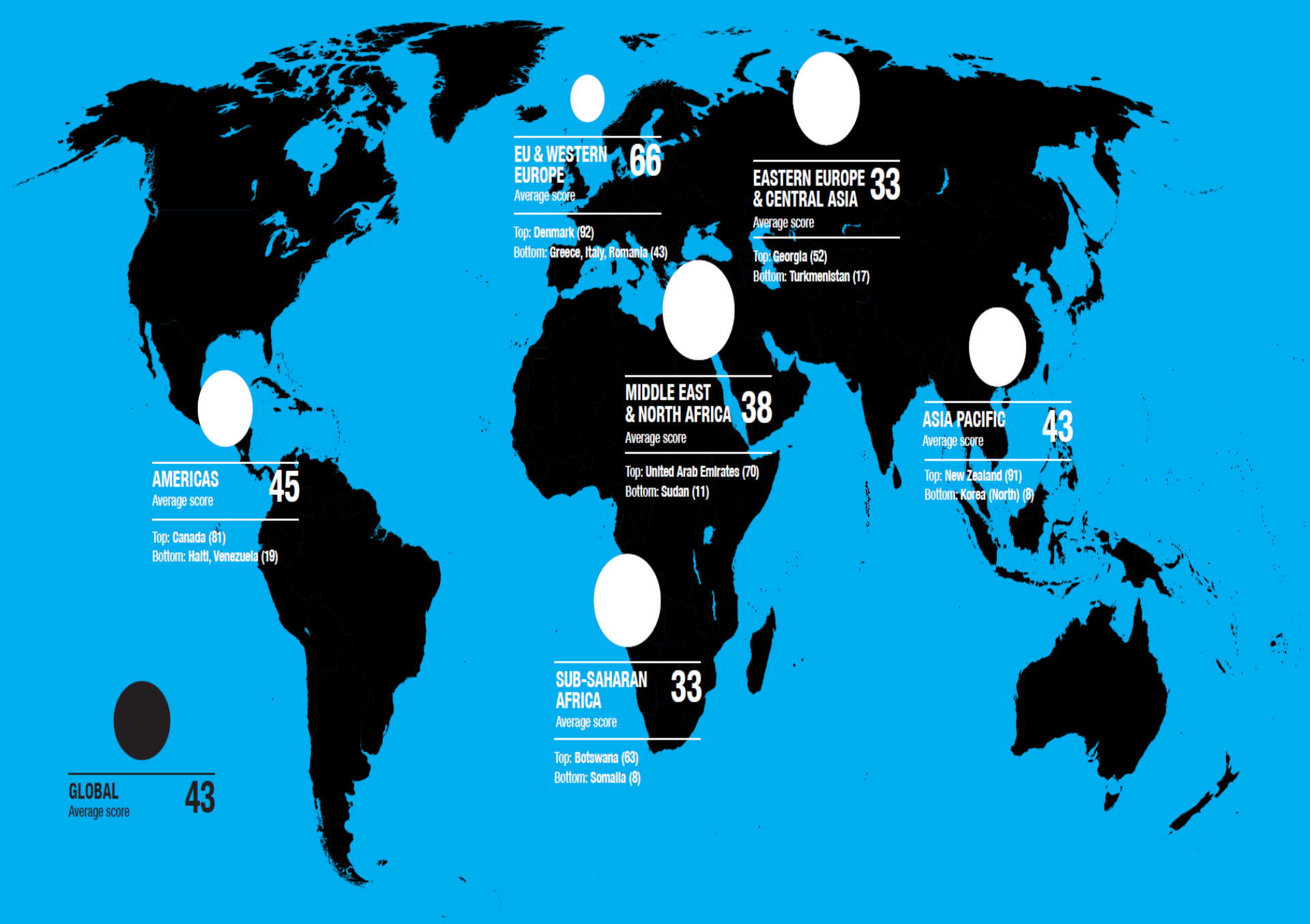
- **Nezavisno, efikasno i odgovorno pravosuđe**
- Veći broj otkrivenih slučajeva kroz zaštitu **uzbunjivača i svedoka korupcije, proaktivni pristup** u istraživanju korupcije i mere za **kontrolu imovine javnih funkcionera i službenika**
- Striktna **kontrola tačnosti i potpunosti izveštaja o finansiranju kampanja i političkih stranaka**, ispitivanje sumnji i navoda o kupovini glasova na izborima i zloupotrebama javnih resursa u kampanjama
- Rešavanje svih slučajeva u kojima se sumnjalo u korupciju **iz ranijih godina i uspostavljanje strukture državnog represivnog aparata** koja će omogućiti da se takve radnje otkriju i kazne u budućnosti, umesto sadašnjih *ad hoc* mehanizama.

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2014

The perceived levels of public sector corruption in 175 countries/territories around the world.

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE			
1	Denmark	92	21	Chile	73	39	Slovenia	58	61	Croatia	48	100	Algeria	38	136	Nigeria	27
2	New Zealand	91	23	Uruguay	73	42	Cape Verde	57	61	Ghana	48	100	China	38	136	Russia	27
3	Finland	89	24	Austria	72	42	Cuba	46	63	Bosnia and Herzegovina	39	100	Suriname	38	119	Sierra Leone	31
4	Sweden	87	25	Bahamas	71	43	Korea (South)	55	63	El Salvador	39	103	Bolivia	35	119	Tanzania	31
5	Norway	86	25	United Arab Emirates	70	43	Latvia	55	64	Mongolia	39	103	Mexico	35	119	Vietnam	31
5	Switzerland	86	26	France	69	43	Malta	55	64	Morocco	39	103	Moldova	35	124	Guyana	30
7	Singapore	84	26	Estonia	69	43	Seychelles	55	65	Burkina Faso	38	103	Niger	35	124	Mauritania	30
8	Netherlands	83	26	Qatar	69	47	Costa Rica	54	65	India	38	107	Argentina	34	126	Azerbaijan	29
9	Luxembourg	82	28	Saint Vincent and the Grenadines	67	47	Hungary	54	67	Jamaica	38	107	Djibouti	34	126	Gambia	29
10	Canada	81	30	Bhutan	65	47	Mauritius	54	67	Peru	38	107	Indonesia	34	126	Honduras	29
11	Australia	80	31	Botswana	63	50	Georgia	52	69	Philippines	38	110	Albania	33	126	Kazakhstan	29
12	Germany	79	31	Cyprus	63	50	Malaysia	52	69	Sri Lanka	38	110	Ecuador	33	126	Nepal	29
12	Iceland	79	31	Portugal	63	50	Samoa	52	69	Thailand	38	110	Ethiopia	33	126	Pakistan	29
14	United Kingdom	76	31	Puerto Rico	63	54	Slovakia	50	69	Romania	43	110	Kosovo	33	126	Togo	29
15	Belgium	76	35	Poland	61	55	Bahrain	49	69	Senegal	43	110	Malawi	33	133	Madagascar	28
15	Japan	76	35	Taiwan	61	55	Jordan	49	69	Swaziland	43	110	Côte d'Ivoire	33	133	Nicaragua	28
17	Barbados	74	37	Israel	60	55	Lesotho	49	76	Montenegro	42	115	Dominican Republic	28	154	Chad	22
17	Hong Kong	74	37	Spain	60	55	Sao Tome and Principe	42	76	Sao Tome and Principe	42	115	Timor-Leste	28	154	Democratic Republic of the Congo	22
17	Ireland	74	38	Dominica	58	55	Rwanda	49	76	Egypt	37	136	Cameroon	27	156	Cambodia	21
17	United States	74	38	Lithuania	58	55	Namibia	49	76	Gabon	37	136	Iran	27	156	Myanmar	21
			38	Latvia	55	55	Tunisia	40	80	Liberia	37	136	Kyrgyzstan	27	156	Lebanon	27
			39	Lithuania	55	55	Saudi Arabia	49	80	Benin	39	136	Lebanon	27			

AMERICAS 45

Average score

Top: Canada (81)
Bottom: Haiti, Venezuela (19)

EU & WESTERN EUROPE 66

Average score

Top: Denmark (92)
Bottom: Greece, Italy, Romania (43)

EASTERN EUROPE & CENTRAL ASIA 33

Average score

Top: Georgia (52)
Bottom: Turkmenistan (17)

MIDDLE EAST & NORTH AFRICA 38

Average score

Top: United Arab Emirates (70)
Bottom: Sudan (11)

ASIA PACIFIC 43

Average score

Top: New Zealand (91)
Bottom: Korea (North) (8)

SUB-SAHARAN AFRICA 33

Average score

Top: Botswana (63)
Bottom: Somalia (8)

GLOBAL 43

Average score

Ocene za Srbiju u periodu 2011 - 2014

